

Krigen i Målselv blir forestilling

Målselv historielag har i flere år jobbet med å kartlegge de mange krigsfangeleirene som var i Målselv under 2. verdenskrig. Dette er nå utgangspunkt for et samarbeid med Midt-Troms museum og Den kulturelle skolesekken, der målet er å skape ei forestilling som formidler historia om krigsfangene i Målselv til skoleelever og andre. – Dette er kjempeviktig historie, sier ansvarlig for Den kulturelle skolesekken i Målselv kommune, Marit Fossen (bildet).

NYHETER S. 10

Tipstelefon: 77 83 13 33 – Sentralbord: 77 83 79 00

FORMIDLER KRIGSHISTORIE: Marit Fossen håper at hastens forestilling om krigsfangeleirene i Målselv under 2. verdenskrig skal bidra til å øke ungdommens kjennskap til denne delen av vår lokale krigshistorie. – Dette er kjempeviktig historie, sier hun.

Lager forestilling om krigsfanger

MÅLSELV: Til høsten skal historien om de lokale fangeleirene under krigen formidles til skoleungdom. Prosjektet har fått navnet «Historisk speil – krigsfanger i Målselv».

KRIGSHISTORIE

Morten Kasberg
morten@nye-troms.no

Det hele er et samarbeidsprosjekt mellom Målselv historielag, Midt-Troms museum og Målselv kommune ved Den kulturelle spaserstokken og Den kulturelle skolesekken. Historielaget har i flere år jobbet med å kartlegge de mange krigsfangeleirene i Målselv under 2. verdenskrig. Nå har laget fått midler til å leie teaterfaglig kompetanse for å lage manus og utvikle ei forestilling som formidler krigsfangenes situasjon i Målselv. I tillegg har Midt-Troms museum ved Troms Forsvarsmuseum på Setermoen utstilling av objekter som gjenspeiler krigsfangenes situasjon.

– Med utgangspunkt i målsettingene for Den kulturelle skolesekken ønsker vi å få til formidling av lokalhistorie til elevene på ungdomsskolene og Bardufoss videregående skole, forteller Marit Fossen.

Hun er ansvarlig for Den kulturelle skolesekken i Målselv kommune. I tillegg er det snakk om å framføre forestillinga på møteplasser for eldre og eventuelt ha ei forestilling på Midt-Troms museum og ei åpen forestilling. Prosjektet har et budsjett på

122 500 kroner. Fylkesrådet besluttet 14. januar å bevilge 40 000 kroner til formålet. Det ble opprinnelig søkt om 50 000 kroner i støtte fra Troms fylkeskommune. I tillegg bidrar Målselv historielag med 40 000 kroner. De øvrige midlene skal dekkes inn gjennom kommunal støtte, andel fra skolene og egenandel.

– Forestillinga skal gi et bilde av mellommenneskelige forhold fangene imellom, mellom fanger og fangevoktere og mellom fanger og lokalbefolkninga. Vi får et innblikk i fangenes hverdag og framtidshåp. Perspektivet vil vekse mellom de involverte, med fangene som fokus. Alt blir sett gjennom historiske briller, men med et parallelt blikk på vår egen tid, sier Marit Fossen.

Elevene vil blant annet få se ekte gjenstander fra denne delen av den lokale krigshistoria. Det er dramapedagog Monica Karlstad fra Kulturskolen som skal lage manus og ha regien på forestillinga, mens Mariann Torset med band skal lage musikken. Aktørene i forestillinga er ennå ikke klare. Planen er å ha med to til fire godt voksne og et par ungdommer.

– Alt er i startgropa, og veien blir til mens vi går. Manuset skal være ferdig i løpet av våren. Målet er å ha forestillingene i oktober og november i år, beretter Fossen.

KRIGSGRAVER: De sovjetiske krigsfangene som døde på Bardufoss ble gravlagt på Rustahøgda. Etter krigen ble gravene flyttet til øya Tjøtta i Nordland. FOTO: MORTEN KASBERGSENS SAMLING

Fangeleir ved Rustahøgda

Forestillinga skal vare én skoletime. Planen er at elevene skal jobbe med krigsfangene som tema i forkant, slik at de har baskunnskap om denne delen av krigshistoria når aktørene står på scenen. Skoleklassene i Målselv samler inn penger i løpet av ungdomstida for å dra på klasetur. Mange av klassene velger å reise til Polen og besøker da blant annet konsentrasjonsleirer som Auschwitz.

– Til nå har elevene visst veldig lite om fangehistorien fra deres eget lokalmiljø. Dette er kjempeviktig historie. Det var en stor fangeleir ved Rustahøgda, og nye Bardufoss videregående skole er bygget i det samme området som kirkegården til fangeleiren lå, sier Marit Fossen.

De sovjetiske krigsgravene på Rustahøgda ble tidlig på 1950-tallet flyttet til kirkegården på Tjøtta i Nordland. På

det meste var det 2337 sovjetiske krigsfanger på Bardufoss i perioden 1942 til 1945. 70 av fangene døde under oppholdet. I tillegg hadde de tyske okkupasjentene en rekke andre fangeleirer spredd rundt i Målselv. På det meste var det 75 fangeleirer med sovjetiske krigsfanger i Troms fordelt på 19 av dagens 24 kommuner i fylket.

I mars 1944 ble det også etablert en leir for norske fanger på Bardufoss. På det meste var det 800 fanger i den leiren. På lik linje med de sovjetiske krigsfangene, ble nordmennene satt til å jobbe på den tyske flybasen på Bardufoss. Nordmennene ble imidlertid behandlet bedre av sine fangevoktere enn de sovjetiske krigsfangene. En norsk fange ble skutt, mens fire døde av sykdom fra mars 1944 til mai 1945. Leiren med de norske fangene lå i det samme området som kasernene på Bardufoss flystasjon ligger i dag.